

Turism

2011-10-03 13:43:54

Comuna Bozioru are un potențial turistic, relativ mediu. Pana in 1989, principalele puncte vizitate erau microstațiunea balneo-climaterica "de interes local" de la Fisici si vestigiile rupestre de la Nucu - Alunis.

Izvoarele minerale, din zona, au o compoziție diversă si sunt indicate in tratarea afecțiunilor gastro-duodenale, diabet si diverse forme de reumatism.

Primul intreprinzator care a pus in valoare calitatea apelor a fost Gica Braneanu, ajuns avocat la Ploiesti. Era nepot al localnicului Petre Georgescu si fusese crescut de acesta. Dupa ce a luat probe de apa si le-a dus la expoziția internaționala de la Paris, unde a obținut premiul I si medalia de aur, avocatul a deschis in „punctul Puturosus” un stabiliment balnear. Era o cladire din lemn, care avea la etaj 8 camere luminate cu petromax si la parter 4 cabine de baie. Apa se incalzea cu lemne. Datorita calității excepționale a apei, afacerea a fost profitabila si a functionat din 1927 si pana la inceputul celui de-al Doilea Razboi Mondial. In anul 1939 o alunecare de teren a rupt casa. "Ramasurile" le-au luat Dragnestii de la Bozioru, ca fosti administratori. La ei s-ar afla si medalia de la Paris.

Cele mai interesante obiective istorice de pe teritoriul comunei sunt vestigiile rupestre de la Nucu - Alunis (Pestera, Scaunele lui Negru Voda, Pestera lui Dionisie Torcatorul, Biserica lui Iosif).

Pestera a fost folosita ca locuința si lacas cu funcții magico - religioase in preistorie. Pereții sunt o "adevarata arhiva istorica si de arta" datorita reprezentarilor de pe acestia. S-a folosit tehnica inciziei si a zgariirii pe perete a figurii, obiectului sau simbolului. Grafitele redau arme: varfuri de lanci, de sageți (sulite) cu sau fara tija (coada de lemn), pumnale, dar si alte semne specifice artei rupestre preistorice, cu similitudini in țara (Basarabi, Clisura Dunarii) sau in strainatate (Spania, Franța, Italia - arcul cu sageata gata sa plece, pentagrama, mana dreapta, diverse figuri antropomorfe, unghiuri, triunghiuri, alte figuri geometrice, scara cu trepte in x, litera H cu brațele unite in x, pomi etc.). Peste acestea, care sunt preistorice si majoritare, s-au suprapus altele din feudalism: cruci, obiecte de cult, nume in neogreaca sau litere chirilice, ani etc.

In urma analizei vestigiilor s-au identificat 3 perioade de locuire:

- **sfarsitul epocii bronzului si inceputul epocii fierului (2000-1200 i.H.)**, cand comunitățile culturale locale de tip Monteoru si cele din vestul Europei practicau cultul armelor, ca ecou al progreselor metalurgiei si al increderii omului cu arma in forța sa;
- **Hallstatt-ul tarziu, sfarsitul primei varste a fierului (sec. VI-IV i.H.)**, manuirii pumnalelor akinakes fiind geto-dacii;
- **epoca feudala (sec. XIII-XIX)**, incizii facute de calugari sihastri si din sec. al XVII-lea, de inchinatorii Schitului rupestru Profiru amenajat aici.

Doar enumerarea perioadelor evidențiază o impresionanta continuitate de locuire si face din Pestera un monument excepțional. Istoricii si teologii susțin ca Pestera arata ca "unele sihastrii au aparut in epoca pre-geto-dacica", formand "o zona sacra", unde se adora armele, apa si soarele. Ulterior au devenit

"patria" asce?ilor geto-daci, care in "epoca martirilor" le-au cedat "misionarilor veni?i din par?ile Ciliciei" si asce?ilor crestini, ca apoi sa se inchege aici "cea mai puternica vatra sihastreasca, dupa Dacia Pontica (Dobrogea)".

Scaunele lui Negru Voda se afla cu 50 de m mai sus. In spatele acestora se afla Pestera Mica, care nu prezinta urme de locuire. Curentul din interior si hornul ascendent din fund presupun comunicarea cu varful stancii, sugerand un posibil refugiu.

Pestera lui Dionisie Torcatorul. Pintenul terminal ingropat in pamant si bolovanii seamana de departe cu un cap de om. Este un martor de eroziune sarmatica, avand in varf intrarea si ferestrele acestui adapost din sec. III-IV. Spre a ajunge in "bunzarul" lui Dionisie nu cobori, ci urci cu scara care se putea ridica. Are vizibilitate asupra Vaii Bordeului, semanand cu Ghereta si putand fi un altar audian. Amenajarea ca locuin?a (chilie) de schimnic este alta etapa de locuire, cand tavanul si pere?ii au fost lutui?i. Are lacasuri pentru fixat patul, masa si un razboi de ?esut vertical. In alta etapa i s-a sapat spre nord un altar, iar langa stancile de jos s-au ridicat chilii de lemn. Dionisie, care i-a dat numele, a locuit-o in sec. al XIX-lea; priceput la tors si ?esut, s-a retras si a murit la Schitul Cheia.

Bisericu?a lui Iosif este cea mai mare dintre bisericu?ele in piatra de la Nucu. Sapata intr-o stanca uriasa, se conserva ca la inceput, cu intrarea in trepte precis taiate. Dispusa pe direc?ia Sud - Nord, are la mijloc o usoara gatuire explicabila prin compartimentarea ini?iala in 2 incaperi sau prin saparea in 2 etape. Pentru "indulcirea" condi?iilor de locuit, i s-a pus dusumea, iar pere?ii au fost umplu?i cu lut. Fumul din prima incapere iese pe un horn ingenios. A doua incapere (bisericu?a) are altarul spre nord, cu nise si un lacas pentru icoana hramului. La mijloc este o fereastră. Pentru protejarea intrării si a ferestrei impotriva scurgerilor de pe stanca s-au sapat san?uri in arc frant (bolta gotica, sec. al XIV-lea). Deasupra intrării este incizat un peste, simbol paleo-crestin. Bisericu?ei i s-a adaugat un pridvor de lemn. Urmele grinzilor acoperisului ingropat in stanca au lasat in peretele inclinat un desen perfect simetric. Totul arata ca aici a fost o insemnata bisericu?a, probabil cea a manastirii Ioan Bogoslov. Datarea aezării in sec. III-IV este unanima. Iosif era confesor la manastirea Sf. Gheorghe.

Pe teritoriul comunei se afla si alte puncte de interes:

Sarea Pinului - Zona in care satenii au decopertat pamantul si au dat de un depozit de sare naturala, din care luau bolovani pentru vite, pentru muraturi, etc.

Resturi de caramida si daramaturi din biserică de zid a Manastirii Pinu, atestata in sec. al XVI-lea. Lacasul ini?ial (schit) fusese ctitorit de boiernasii din Sarata. Adevaratul ei ctitor a fost Matei Basarab. Pisania¹², adevarata opera de arta, avand in centru stema ?arii Romanesti si la col?uri simbolurile celor 4 evanghelisti executate in relief plat, se pastreaza la Muzeul Na?ional de Istorie a Romaniei.

Biserica din Pinu construita la 1872. Barnele de lemn asezate pe funda?ie de piatra au fost imbracate la exterior cu sipci ca parchetul, lacuite cu ulei de in, care dau lacasului un placut aspect. Are pridvor inchis, pronaos cu 2 turnule?e patrute, naos cu "sani", cu turla octogonala deasupra si altar decrosat. Interesul ei consta si in pastrarea de la fostul schit a unui stalp de ancadrament pentru usa sau fereastră din piatra sculptata si a vechii mese a altarului, picior si fa?a tot din piatra, fixata in curte.

Biserica Sf. Voievozi din Satul Rau, inclusa pe lista patrimoniului cultural na?ional. Rau este satul mosnenilor Raureni, desprinsi din Scaieni in sec. al XVII-lea. Biserica, certificatul de nastere a satului, dateaza din 1784 si are un plan dreptunghiular simplu, cu pridvor inchis si cu absida altarului decrosata. In stanga, acesta are langa perete o absidiola ca o cutie postala - proscomidia. Ini?ial pridvorul era deschis, pe stalpi, dar a fost inchis spre a mari lacasul. Deasupra naosului, in pod, se inal?a o bolta centrala pe nervuri cu 8 laturi incheiata cu icoana rotunda a Pantocratorului, care a fost arsa de turci la 1821. Locuitorii au salvat ceea ce se putea si au inal?at alta in anul 1832. Devenita neincapatoare, in 1855 se

mareste inchizand pridvorul. Pe nada s-au asezat turele false. Istoria lacasului "se citeste" dupa forma si marimea barnelor exterioare. Are pictura pe foi de tabla, executata de pictorul D. Aldescu in anii 1910-1912.

Sunt valoroase si icoanele pe lemn de pe pere?i si cele 4 din josul tamplei. Icoane cu titluri si teme similare sunt in biserica Petrachesti, pe Valea Slanicului. Car?i vechi: "Penticostar", Buc., 1800, "Evhologhion", 1808, "Evangelie", Buda, 1812, "Triod", 1816, "Apostol", Buc., 1820, "Molitvednic bogat", Buzau, 1835 s.a.; toate in Col. muzeala a Bisericii Bozioru.

Babele de la Ulmet. Reprezinta o forma?iune de 3 - 4 stanci in forma de ciuperca, dintre care doua sunt ingemanate. Avand o compozitie nisipoasa la baza si mai dura spre varf, au fost modelate sub ac?iunea eroziva a agen?ilor naturali (vantul, ploaia, etc.), fiind asemanatoare cu Babele din Bucegi.

Biserica Nasterea Maicii Domnului din Bozioru de Sus. Prin vechime, forma si solu?iile arhitectonice este o construc?ie eclesiastica de o importan?a excep?ionala, vechi monument istoric. Prima biserică fusese ridicata, in acelasi loc, in anul 1595. Intre 1700 - 1701 obstea a inal?at alta, mai jos, pe locul amintit de o cruce. Pe la 1774 este reparata, marita si mutata mai sus. Pana in ziua de azi a suferit mai multe interven?ii. S-au facut si extinderi spre vest prin inchiderea pridvoarelor pe stalpi (ultima intre 1852-1855). Din barne de stejar prinse la col?uri "in coada de randunica", are plan dreptunghiular simplu, cu altar nedecrosat in 5 laturi. Ini?ial n-a avut turla, iar in prezent are una patrata pe pronaos. Este cea mai veche forma a bisericii de lemn si predominanta in Romania, intalnita pe intreaga arie de formare a poporului roman, cu mare densitate in zonele crestinismului primar. Persisten?a acestui plan arhaic se poate explica prin preluarea lui de la bisericu?ele sapate in piatra. Prin acesta, modestul lacas apar?ine "stilului balcanic de baza" al bisericii de lemn.

Biserica Sf. Nicolae din Satul Vavalugi (monument istoric). Construita in 1814, cu sprijinul calugarilor de la Gavanele, a fost arsa la 1821 si refacuta in 1832 de credinciosi, preotul Zaharia si monahul Ghedeon. Tampla si - par?ial - pictura au fost executate cu banii stare?ului Bonifatie de la Gavanele. A fost marita de 2 ori, ultima data in anii 1909-1910. La partea adaugata, pictura pe tabla a fost executata de D. si Al. Aldescu. Este compartimentata atipic: dreptunghiul longitudinal reprezinta biserică veche, al doilea dreptunghi, transversal, reprezinta prime extensie, iar pridvorul inchis, cu intrare la sud, ultimul adaos. Toate arata ca biserică din Vavalugi si cea din Scaieni "aduc noi argumente ale diversita?ii in unitate a construc?iei bisericilor de lemn".

Biserica de lemn a fostei manastiri Gavanele, azi biserică de mir, hram Adormirea, Sf. Elefterie si Sf. Nicolae. Manastirea este atestata la inceputul sec. al XVII-lea, iar in anul 1741 boierii Greceni au inchinat-o Episcopiei Buzaului. Fiind un asezamant important, cu peste 40 de calugari, in anul 1789 Mihail Su?u a ridicat o biserică de zid, calugarii beneficiind de scutiri si privilegii. In 1802 biserică a fost daramata de un cutremur. Un an mai tarziu s-a inceput construirea bisericii de lemn, pe care a terminat-o de pictat in anul 1810 Gavril Andronescu din Sibiciu de Jos. Desi a supravie?uit secularizarii, la finele sec. al XIX-lea biserică era in ruina si a fost desfiin?ata in anul 1903, ultimii 6 calugari fiind muta?i la Schitul Gavanu, pe Valea Slanicului. A avut o insemnata biblioteca, resturi din ea pastrandu-se la B.A.R.18 (mss. sl. 443, 444, C.r.v. 43/3, "Evangelie", Govora, 1642, "Evangelie", Snagov, 1697 etc.), la Arhivele Na?ionale si la Episcopia Buzaului. Gavanele a fost in trecut un minuscul centru cultural, aici s-au pictat icoane, s-au copiat si impodobit car?i, s-au scris pomelnice etc. Biserica din ziua de azi e o bijuterie in lemn, la care s-au folosit solu?ii constructive din Moldova si Ardeal, rezolvari practice care au facut-o un model raspandit pe o arie vasta - la munte, la deal si la ses. Pictura, in stil bizantin cu influen?e rasaritene, este de o mare frumuse?e si valoare. Icoanele de pe tampla sunt incadrate de stalpi din lemn de tisa picta?i cu bronz aurit.

Pesterile si grotle naturale de la Ruginoasa. Au fost amenajate

ca locuin?e primitive sau folosite ca locuri de refugiu in Evul Mediu. Nu pot fi datate decat aproximativ, lipsind reperele sigure. Aici sunt: Pestera de la Culmea Pietrei, intre Oala si Vf. Vulturilor, Piatra Ingaurita, in marginea N-NE a satului si Usa Pietrei. Ultima este un altar primitiv de rugaciune care ar putea fi datat ca provenind din sec. IV d.H. Este cioplita intr-un perete, langa o roca de intruziune, fiind un bolovan de alta compozitie decat peretele. Bolovanul pare aruncat in zid cu asa fo?a incat s-a infipt in el. Asa ceva se mai vede in Baleanca, la Stalpii Taini?ei.

Cele 2 ruine ale Agatonului: Agatonul Vechi sau Daramatura si Agatonul Nou sau Bisericu?a. Arheologii spun ca bisericu?a a fost sapata in sec. al XIII-lea. In sec. al XV-lea monahul Agaton a facut din schit o chinovie, via?a de obste neinlaturand total schimnicia, isihasmul, "nevoine?a in inceputul sec. al XVIII-lea dispere. Acesta pastreaza podeaua, peretele sudic, o parte din acoperis, altarul si o chilie alaturata. Altarul are 2 pomelnice sapate in piatra. Primul, in slavona, este din sec. al XVI-lea, amintind numele lui Neagoe Basarab, al arhiepiscopului de Buzau, Dositei (necunoscut din alta sursa), al calugari?ei Teodora si al monahului Agaton.

Sub biserica se vede un beci-ascunzatoare, in care incape o persoana; el era mascat de o stanca. Aici, spune legenda, s-a gasit o comoara, probabil, odoarele asezamantului. Conform relatarii lui C.D. Aricescu: "Pe la finele domniei lui Bibescu detronat/ Vizitara asta grota trei boieri de la Focsani. Trei zile dupa aceea, trecand p-aici doi ciobani,/ Un loc gol gasira-n piatra, locul unei mari comori,/ Ridica-ta, se-n?elege, de-acei boieri calatori". La 1524 sunt amintite toponimele Varf si Crucea lui Agaton, unde mosnenii se invecinau cu schiturile. Monahul trecuse de mult in lumea drep?ilor, daca locurile purtau deja numele lui. Agatonul a fost una din cele 3 manastiri infra?ite carora in 1587 Mihnea Turcitul le-a dat mosia din jur, care "a fost mosie intreaga si necura?ata, ci au cura?at-o calugarii cu securile, cu foc si cu multa truda". Schitul a fost distrus in 1596 si refacut de ctitori mai modesti.

Crucea Spatarului. Se afla la 980 m altitudine, o cruce masiva din piatra de Ciuta. Capitellul si bra?ele sunt deteriorate, are ca motiv decorativ cercul (soarele) precum si o inscrip?ie ilizibila. In jurul acesteia, pe stanci, sunt ani si inscrip?ii, stanci prabusite. Legenda spune ca un spatar Cristea a scapat de turci refugiindu-se aici cu familia si avutul. Ca recunostin?a, a adus cu 12 bivoli crucea. O stanca are incizat un cap de cerb. Cautatorii de comori invoca o inscrip?ie azi disparuta ce preciza la ca?i pasi de la capul cerbului se gasea intrarea in camera - depozit de sub varf. De la Crucea Spatarului se poate vedea Varful Penteleul (1772 m).

Vestigile de pe Piatra Soimului. Se gasesc trepte in stanca, care duc la o ghereta care seamana cu un observator al Vaii Ruginoasa. Con?ine firide, scobituri si lacasuri de grinzi. Se pare ca a avut un perete din lemn ca si acoperisul. A fost ini?ial (sec. IV d. H.) un altar audian de ruga spre soare, apoi o chilie de sihastru. Mai jos, se afla „bucataria”, care are in fa?a o piatra de mormant cu inscrip?ii si ani. Tavanul este innegrit de fum. Sub el, spre vest, se afla un pat (sau altar) daltuit in stanca. Tavanul si intrarea fiind prabusite, au dat nastere unor supoziti?ii diferite cu privire la rolul incaperii.

Biserica de lemn din Vornici. Ini?ial, biserica Schitului Vornici, a fost mutata in sat pe la inceputul sec. al XIX-lea. La ultima refacere, din anul 1912, i s-a adaugat un pridvor deschis pe stalpi de stejar sculptati care sus?in 3 arcade. Tot de atunci dateaza si pictura pe tabla. Icoanele pe lemn sunt destul de valoroase. Catapeteasma are icoane pictate de D. Andronescu, din anul 1835, unele platite de I. Comanoiu. Pastreaza, pe langa icoane aduse de la Vornici, tampla si cateva icoane pe lemn de la Fundatura, vechi, sparte si cu vopseaua cazuta.